

INFORMATION

Kategorisering av animaliska biprodukter

Animaliska biprodukter som omfattas av abp-lagstiftningen anges i förordning (EG) nr 1069/2009 i artiklar 8-10 där de delas in i tre kategorier.

Nedan följer tre tabeller som tar upp de animaliska biprodukterna av respektive kategori. Texten under ”Typ av material” är klippt från förordning (EG) nr 1069/2009, och kommentarerna i högerspalten hänvisar till samma förordning om inte annat anges. För vidare information om vilka möjligheter som sedan finns för bortskaffande, hantering, bearbetning etc., och för information om vilka krav som ställs hänvisas till artikel 12, 13 och 14 och därifrån vidare till övriga tillämpliga delar av förordning (EG) nr 1069/2009 och förordning (EU) nr 142/2011.

Animaliska biprodukter som genomgått bearbetning eller behandling i enlighet med den lagstiftning som nämns ovan och som lever upp till de krav lagstiftningen ställer benämns ”framställda produkter” och faller inte in under tabellen nedan.

Kategori 1-material

Kategori 1-material omfattar följande animaliska biprodukter:

Tabell 1.

Artikel 8	Typ av material	Kommentar
a)	Hela kroppar och alla delar av kroppen, inklusive hudar och skinn, från följande djur:	
	i) Djur som misstänks vara infekterade med TSE ¹ i enlighet med förordning (EG) nr 999/2001 ² eller som officiellt bekräftats vara infekterade med TSE.	
	ii) Djur som avlivats som ett led i utrotningen av TSE.	
	iii) Andra djur än produktionsdjur och vilda djur, särskilt sällskapsdjur, djurparksdjur och cirkusdjur	Minigris och dvärgget kan i denna lagstiftning ses som sällskapsdjur om de endast hålls som sällskapsdjur.

¹ Transmissibel spongiform encefalopati (Det rör sig bl.a. om ”galna ko-sjukan” hos nöt och scrapie hos får och get.)

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati

	iv) djur som används i ett eller flera försök enligt definitionen i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU av den 22 september 2010 om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål, i sådana fall där den behöriga myndigheten beslutar att sådana djur eller någon av deras kroppsdelar till följd av dessa försök utgör en potentiell allvarlig hälsorisk för människor eller andra djur, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3.2 i förordning (EG) nr 1831/2003 ³	Detta rör försöksdjur som utsatts för något som kan orsaka smärta, lidande eller bestående skada. Den lägsta graden av smärta brukar jämföras med ett nålstick. Vissa livsmedelsproducerande djur som har använts i försök med fodertillsatser får dock användas vid framställning av livsmedel och därmed hamnar de inte under denna punkt.
	v) Vilda djur som misstänks vara infekterade med sjukdomar som kan överföras till människor eller djur.	Hit hör t.ex. vilda fåglar i samband med misstanke om fågelinfluensa och sälar som drabbats av PDV (Phocine distemper virus, ”säldöden”).
b) i)	Specificerat riskmaterial.	Vad som är specificerat riskmaterial (SRM) anges i punkt 1 bil. V i förordning (EG) nr 999/2001 ² .
b) ii)	Hela kroppar eller delar av döda djur som innehåller specificerat riskmaterial vid tidpunkten för bortskaffandet.	Med ”bortskaffande” avses här förbränningen eller nedgrävningen (där sådan är möjlig). Det är i samband med själva bortskaffandet som kroppen övergår till att bli kat. 1 om specificerat riskmaterial (SRM) inte avlägsnats. Även foster från nöt, får och get hör hit om inte SRM avlägsnats före bortskaffandet.
c)	Animaliska biprodukter som framställts av djur som varit föremål för illegal behandling enligt definitionen i artikel 1.2 d i direktiv 96/22/EG ⁴ eller artikel 2 b i direktiv 96/23/EG ⁵ .	Ett exempel här är t.ex. delar från slaktade djur som tillförts otillåtna hormoner. Direktiven som nämns är införlivade i svensk lagstiftning. Se verkets föreskrifter 2009:84 ⁶ . Med ”illegal behandling” avses i direktiven i rutan till vänster: användning av icke godkända ämnen eller produkter eller användning av enligt gemenskapslagstiftningen godkända ämnen eller produkter för andra ändamål eller på andra villkor än vad som föreskrivs i gemenskapslagstiftningen eller - i förekommande fall - i de olika nationella lagstiftningarna.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 av den 22 september 2003 om fodertillsatser

⁴ Rådets direktiv 96/22/EG av den 29 april 1996 om förbud mot användning av vissa ämnen med hormonell och tyreostatisk verkan samt av β -agonister vid animalieproduktion och om upphävande av direktiv 81/602/EEG, 88/146/EEG och 88/299/EEG

⁵ Rådets direktiv 96/23/EG av den 29 april 1996 om införande av kontrollåtgärder för vissa ämnen och rests substanser av dessa i levande djur och i produkter framställda därav och om upphävande av direktiv 85/358/EEG och 86/469/EEG samt beslut 89/187/EEG och 91/664/EEG

⁶ Statens jordbruksverks föreskrifter (2009:84) om läkemedel och läkemedelsanvändning

d)	Animaliska biprodukter som innehåller rester av andra ämnen och miljögifter som förtecknats i grupp B.3 i bilaga I till direktiv 96/23/EG om sådana rester överskrider de gränsvärden som tillåts i gemenskapslagstiftningen, eller i nationell lagstiftning, om gemenskapslagstiftning inte finns.	Exempel här är delar från slaktade djur som visat sig innehålla dioxin eller andra miljögifter. Grupp B.3 i bilaga I anger följande: klorerade kolväten inkl.PCB, organiska fosforföreningar, kemikalier, mykotoxiner, färgämnen och ”övriga ämnen”.
e)	Animaliska biprodukter som samlats in vid behandling av avloppsvatten enligt kraven i genomföranderegler som antagits i enlighet med artikel 27 första stycket c i) från anläggningar där kategori 1-material bearbetats, eller ii) från andra anläggningar där specificerat riskmaterial avlägsnas.	Artikel 27 som det refereras till återfinns i förordning (EG) nr 1069/2009. Vilka krav som ställs framgår dock av bil. IV kap I avsnitt 2 i förordning (EU) nr 142/2011. Det gäller avloppsvatten från slakterier som slaktar nöt, får och get samt styckningsanläggningar där SRM avlägsnas. Det gäller även oren sektor på bearbetningsanläggningar för kategori 1-material samt anläggningar för mellanhantering och lagring av animaliska biprodukter av kategori 1. Ett grundkrav vid dessa slakterier och vid styckningsanläggningar där SRM avlägsnas är att de har ett filter med maskor på max 6 mm i diameter för utgående avloppsvatten. Det som samlas upp är kategori 1-material. När det gäller övriga anläggningar gäller de krav som Jordbruksverket ställt upp.
f)	Matavfall som härrör från transportmedel i internationell trafik.	Matavfall är per definition i bilaga I i förordning (EU) nr 142/2011 alla typer av matavfall, inklusive använd matolja, från restauranger, storkök och andra typer av kök, inbegripet centralkök och hushållskök. Med internationell trafik avses här transportmedel som trafikerar länder utanför EU, Norge och Schweiz.
g)	Blandningar av kategori 1-material och antingen kategori 2-material eller kategori 3-material eller båda	Vid slakterier hämtas ofta en blandning av kategori 1- och 2- material som körs vidare för malning och förbränning. Ibland tillkommer även en del kategori 3-material som gångben, blod, borst och fjäder. Blandningen ska kategoriseras som kategori 1 om den till någon del består av kategori 1-material.

Kategori 2-material

Kategori 2-material omfattar följande animaliska biprodukter:

Tabell 2

Artikel 9	Typ av material	Kommentar
a)	Naturgödsel, icke-mineraliserad guano och mag- och tarminnehåll.	Naturgödsel är alla slags exkrementer och/eller urin från produktionsdjur, utom från odlad fisk, med eller utan strö. Guano är per definition ”naturlig produkt som har samlats in från exkrementer från fladdermöss eller vilda havsfåglar och som inte har mineraliserats”. Mag- och tarminnehåll är innehåll från däggdjurs och strutsfåglars mage och tarmar. (Mindre fåglars magtarmpaket kategoriseras som kategori 3. Se art. 10 b i tabell 3.)
b)	Animaliska biprodukter som samlats in vid behandling av avloppsvatten enligt kraven i genomföranderegler som antagits i enlighet med artikel 27 första stycket c i) från anläggningar där kategori 2-material bearbetats, eller ii) från slakterier, utom dem som omfattas av artikel 8 e.	Detta gäller samtliga slakterier som inte omfattas av art 4.1.d (punkt d i tabell 1) d.v.s. bl.a. svin- och fjäderfäslakterier. Ett grundkrav vid dessa anläggningar är att de har ett filter med öppningar eller en maskstorlek på max 6 mm i diameter för utgående avloppsvatten. Det som samlas upp är kategori 2-material. Även avloppsvatten från oren sektor på bearbetningsanläggningar för kategori 2-material samt anläggningar för mellanhantering och lagring av animaliska biprodukter av kategori 2 räknas in här. När det gäller hantering av detta avloppsvatten gäller de krav som Jordbruksverket ställt upp i särskilt beslut.
c)	Animaliska biprodukter som i den mening som avses i artikel 15.3 i direktiv 96/23/EG ⁷ innehåller rests substanser av godkända ämnen eller av förorenade ämnen i koncentrationer som överstiger de tillåtna gränsvärdena.	Detta omfattar t.ex. delar som kommer från slaktade djur som visat sig innehålla antibakteriella ämnen och andra veterinärmedicinska läkemedel andra än de som nämns i tabell 1 punkt c. Det omfattar även mjölk som visat sig innehålla sådana ämnen. Direktivet som nämns är införlivat i svensk lagstiftning. Se verkets föreskrifter 2009:84 ⁸ .
d)	Produkter av animaliskt ursprung som förklarats otjänliga som livsmedel eftersom de innehåller främmande föremål.	

⁷ Rådets direktiv 96/23/EG av den 29 april 1996 om införande av kontrollåtgärder för vissa ämnen och rests substanser av dessa i levande djur och i produkter framställda därav och om upphävande av direktiv 85/358/EEG och 86/469/EEG samt beslut 89/187/EEG och 91/664/EEG

⁸ Statens jordbruksverks föreskrifter (2009:84) om läkemedel och läkemedelsanvändning

e)	Produkter av animaliskt ursprung utom kategori 1-material, som importeras eller förs in från ett tredjeland och inte uppfyller kraven i gemenskapens veterinärmedicinska lagstiftning för att få importeras eller föras in till gemenskapen, utom när gemenskapslagstiftningen medger import eller införsel med vissa begränsningar eller återsändning av dem till tredjelandet, eller sänds till en annan medlemsstat och inte uppfyller de krav som fastställs i eller tillåts enligt gemenskapslagstiftningen, utom då de återsänds med tillstånd från ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet.	Detta omfattar livsmedel (med animaliska beståndsdelar) som inte lever upp till de krav som ställs för att de ska få föras in till EU och därför stoppas vid gränsen in till EU. Livsmedel som inte återsänds övergår till att bli animalisk biprodukt. Även illegalt införda produkter räknas in här.
f)	Djur eller delar av djur utom de som avses i artikel 8 eller artikel 10,	
	i) som dött på annat sätt än genom att slaktas eller nedläggas för att användas som livsmedel, inklusive djur som avlivats som ett led i sjukdomsbekämpning,	Hit räknas bl.a. svin-, fjäderfä- och hästkadaver. Observera dock att dessa döda djur i vissa fall är kat. 1-material, t.ex. om det rör sig om försöksdjur eller djur som innehåller förbjudna ämnen. Även nöt, får och get är med några få undantag (jmf punkterna a i och ii i tabell 1) kategori 2-material ända fram till själva bortskaffandet då de övergår till att bli kategori 1-material om specificerat riskmaterial (SRM) ej avlägsnats. Se 8 b ii i tabell 1.
	ii) foster,	Foster från nöt, får och get är vid bortskaffandet kategori 1-material om inte SRM först avlägsnats.
	iii) ägg, embryon och sperma som inte är avsedda för avelsändamål, och	Hit räknas material från däggdjur som varit avsett för avel. Ägg från fåglar (andra än kläckägg) hamnar i normalfallet under art. 10 k (här tabell 3 punkt k) och om från fisk under art. 10l (här tabell 10 punkt l)
	iv) fjäderfä som dött i äggen före kläckning.	
g)	Blandningar av kategori 2-material och kategori 3-material.	Kategori 2- och kategori 3-material som läggs i samma behållare blir automatiskt ett kategori 2-material.
h)	Animaliska biprodukter som inte är kategori 1-material eller kategori 3-material	Hit räknas alla animaliska biprodukter in som inte återfinns under artikel 8 och 10 i förordningen (här tabell 1 och 3). Hit hör bl.a. styckningsdetaljer där salmonella påvisats och sådana slaktbiprodukter som vid efterslaktsbesiktningen inte har befunnits kunna kategoriseras in i artikel 10 a och b (här a och b i tabell 3). Även mjölk från djur som visat tecken på sjukdomar som genom mjölken kan överföras till människor eller djur hör hit.

Kategori 3-material

Kategori 3-material omfattar följande animaliska biprodukter:

Tabell 3

Artikel 10	Typ av material	Kommentar
a)	Slaktkroppar och delar av djur som slaktats, eller kroppar eller delar av vilt som nedlagts, och som enligt gemenskapens lagstiftning är tjänliga som livsmedel, men som av kommersiella skäl trots detta inte är avsedda att användas som livsmedel.	Hit räknas de olika delar av ett slaktat djur som slakteriet, vilthanteringsanläggningen eller styckningsanläggningen av kommersiella skäl inte avyttrar som livsmedel. Även blod kan passa in här om det varit tjänligt som livsmedel men sedan av kommersiella skäl inte avyttras som livsmedel. (Jmfr punkt d nedan.)
b)	Slaktkroppar och följande delar från djur som har slaktats i ett slakteri och som har genomgått en besiktning före slakt där de befunnits vara lämpade för slakt för att användas som livsmedel, eller kroppar och följande delar från vilt som nedlagts för att användas som livsmedel i enlighet med gemenskapslagstiftningen:	Materialet i denna grupp kan tillåtas gå vidare i färskt sällskapsdjursfoder ⁹ . Därför är det viktigt att sådant som borde klassas som kategori 2 inte hamnar här.
	i) Slaktkroppar eller kroppar och delar av djur som förklarats otjänliga som livsmedel enligt gemenskapslagstiftningen, men som inte visade några tecken på sjukdomar som kan överföras till människor eller djur.	Hit hör sådana delar av slaktade djur som vid efterslachtsbesiktningen förklarats otjänligt som livsmedel. Gränsdragningen mellan detta kat. 3-material och kategori 2-material måste göras av besiktningspersonalen i slakten, och försiktighetsprincipen bör gälla.
	ii) Huvuden av fjäderfä.	
	iii) Hudar och skinn, inklusive material från putsning och spaltning, horn och gångbenets distala delar, inklusive falangben, karpalben och metakarpalben, tarsalben och metatarsalben av — andra arter än idisslare som måste testas för TSE ¹⁰ , —idisslare som har testats med negativt resultat i enlighet med artikel 6.1 i förordning (EG) nr 999/2001 ¹¹ .	En felöversättning till svenska från engelska har gjorts i förordningen. Det ska stå ”andra djur är idisslare som...”. De idisslare som måste provtas ska således provtas och ha befunnits vara negativa innan materialet från dessa kan ses som ett kategori 3-material.
	iv) Svinborst.	
	v) Fjädrar.	

⁹ *färskt sällskapsdjursfoder*: sällskapsdjursfoder som innehåller visst kategori 3-material som inte har genomgått någon annan typ av konservering än kylning eller frysning.

¹⁰ Transmissibel spongiform encefalopati

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati

c)	Animaliska biprodukter från fjäderfä och hardjur som slaktats på jordbruksföretaget, såsom avses i artikel 1.3 d i förordning (EG) nr 853/2004 ¹² , om de ej visat några tecken på sjukdom som kan överföras till människor eller djur.	Detta gäller animaliska biprodukter som uppstår hos sådana producenter som har direkta leveranser av små mängder kött från fjäderfä och hardjur som slaktas på gården till konsumenter eller till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar sådant kött direkt till konsumenter.
d)	Blod från djur som inte har visat några tecken på sjukdomar som kan överföras till människor eller djur via blod, från följande djur som har slaktats i ett slakteri efter det att de genomgått en besiktning före slakt där de befunnits vara lämpade för slakt för att användas som livsmedel i enlighet med gemenskapslagstiftningen:	Om blod från slaktade djur samlas upp och ingen hänsyn tas till resultatet av de enskilda djurens efterslaktbesiktning hamnar blodet här. Blodet har normalt sett en lägre kvalitet än det blod som placeras under punkt a eller b ovan och som kommer från djur där en bedömning även gjorts efter slakt. Blod från idisslare är endast kategori 3 om de prover som krävs enligt TSE-lagstiftningen tagits och visat negativt resultat.
	i) Andra arter än idisslare som måste testas för TSE ¹³ .	En felöversättning till svenska från engelska har gjorts i förordningen. Det ska stå ”andra djur är idisslare som...”. De idisslare som måste provtas ska således provtas och ha befunnits vara negativa innan materialet från dessa kan ses som ett kategori 3-material.
	ii) Idisslare som har testats med negativt resultat i enlighet med artikel 6.1 i förordning (EG) nr 999/2001.	Detta gäller sådant blod som kommer från idisslare som passerat en levandedjursbesiktning och som provtagits med negativt resultat beträffande BSE eller Scrapie i enlighet med nämnd förordning. Bara individer som normalt sett skulle ha provtagits i samband med slakt måste provtas.
e)	Animaliska biprodukter som uppstår vid framställning av produkter som är avsedda att användas som livsmedel, till exempel avfettade ben, fettgrevar och slam från centrifugering eller separering i samband med behandling av mjölk.	Här hamnar biprodukter och produktionsspill med animaliska beståndsdelar från livsmedelsindustrin som inte platsar in under punkten f nedan.
f)	Produkter av animaliskt ursprung eller livsmedel som innehåller produkter av animaliskt ursprung, som inte längre är avsedda för användning som livsmedel, antingen av kommersiella skäl eller på grund av tillverkningsproblem eller förpackningsdefekter eller andra defekter som inte innebär någon risk för människors eller djurs hälsa.	Här rör det sig inte om produktionsspill som i punkten e ovan utan om färdiga livsmedel som av nämnda anledningar inte längre ses som livsmedel.

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung

¹³ Transmissibel spongiform encefalopati

g)	Foder för sällskapsdjur och foder av animaliskt ursprung eller foder som innehåller animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som inte längre är avsedda för utfodring av djur, antingen av kommersiella skäl eller på grund av tillverkningsproblem eller förpackningsdefekter eller andra defekter som inte innebär någon risk för människors eller djurs hälsa.	
h)	Blod, efterbördar, ull, fjädrar, hår, horn, klöv- och hovspån samt obehandlad mjölk från levande djur som inte är avsedda för omedelbar slakt och inte visat några tecken på sjukdomar som genom denna produkt kan överföras till människor eller djur	Observera att mjölk även kan vara av kategori 1 eller 2. (Jmfr art. 8 d och 9 c, här tabell 1 punkt d och tabell 2 punkt c.)
i)	Vattenlevande djur och delar av sådana djur, med undantag av havslevande däggdjur, som inte visat några tecken på sjukdomar som kan överföras till människor eller djur.	Det kan t.ex. röra sig om kommersiellt fångad vild fisk eller odlad fisk. Vattenlevande djur som inte fångats kommersiellt omfattas inte av förordningen. Med ”vattenlevande djur” avses här fisk som tillhör överklassen Agnatha och klasserna Chondrichthyes och Osteichthyes, blötdjur som tillhör stammen Mollusca och kräftdjur som tillhör understammen Crustacea. ¹⁴
j)	Animaliska biprodukter från vattenlevande djur från anläggningar som tillverkar produkter som är avsedda att användas som livsmedel.	Detta är t.ex. fiskrens från slakt av fisk. Se definition på ”vattenlevande djur” i rutan ovan.
k)	Följande material från djur som inte har visat några tecken på sådana sjukdomar som kan överföras till människor eller djur via detta material: i) Skal från skaldjur med mjuka vävnader eller kött från djur som inte har visat några tecken på sådana sjukdomar som kan överföras till människor eller djur via detta material. ii) Från landlevande djur som inte har visat några tecken på sådana sjukdomar som kan överföras till människor eller djur via detta material: - Biprodukter från kläckerier. - Ägg - Biprodukter från ägg, inbegripet äggskal. iii) Daggamla kycklingar som avlivats av kommersiella skäl och som inte har visat några tecken på sådana sjukdomar som kan överföras till människor eller djur via detta material.	Notera att skal där mjukvävnad och kött avlägsnats enligt artikel 2 inte omfattas av förordningen.

¹⁴ Vattenlevande djur definieras i förordning (EG) nr 1069/2009 som vattenlevande djur enligt definitionen i art. 3.1 e i direktiv 2006/88/EG och det är vad som framgår i denna som återfinns ovan.

l)	Ryggradslösa vattenlevande och landlevande djur med undantag av arter som är patogena för människor eller djur.	Hit hör t.ex. maskar, larver, artemia-ägg, daphnia och insekter som man önskar använda som foder eller som bete vid fiske. Av bil XIII i förordning (EU) 142/2011 framgår att exv. rom som genererats av vattenlevande djur hör hit.
m)	Djur eller delar av sådana, som tillhör någon av de zoologiska ordningarna Rodentia och Lagomorpha, med undantag av kategori 1-material som avses i artikel 8 a iii, iv och v och kategori 2-material som avses i artikel 9 a–g.	Till gruppen Rodentia hör bl.a. råttor och möss och till gruppen Lagomorpha hör bl.a. kaniner och harar. De undantag som anges återfinns i tabell 1 och 2. Vilda djur av dessa arter hör inte hit, utan det måste röra sig om djur som fötts upp. Jmfr art. 2.2.
n)	Hudar och skinn, hovar, fjädrar, ull, horn, hår och päls från döda djur utom de djur som avses i led b i denna artikel, som inte visat några tecken på sådana sjukdomar som kan överföras till människor eller djur via produkten i fråga	Här hamnar t.ex. hudar, skinn och horn från djur som slaktats för husbehov. Dessutom hör pälsdjursskinn hit liksom jakttroféer i form av skinn och horn. En hud kan givetvis även hamna under punkt a i denna tabell om den varit klassad som livsmedel.
o)	Fettvävnad från djur som inte visat några tecken på sjukdomar som kan överföras till människor eller djur och som har slaktats i ett slakteri och genomgått en besiktning före slakt där de befunnits vara lämpade för slakt för att användas som livsmedel i enlighet med gemenskapslagstiftningen	Detta är fettvävnad från djur som besiktigats före slakt men inte genomgått någon efterslachtsbesiktning. Fettvävnad från djur som även besiktigats efter slakt och där fettet befunnits lämpligt som livsmedel men som av olika skäl inte ska användas som livsmedel hamnar i punkt a i denna tabell. Fett som passerat efterslachtsbesiktning och befunnits olämpligt som livsmedel kan i många fall klassas in under punkt b.
p)	Annat matavfall än sådant som avses i artikel 8 f.	Matavfall är per definition i bilaga I i förordning (EU) nr 142/2011 alla typer av matavfall, inklusive använd matolja, från restauranger, storkök och andra typer av kök, inbegripet centralkök och hushållskök. (Jämför tabell 1 punkt f för artikel 8 f som är matavfall som härrör från transportmedel i internationell trafik.) Detta matavfall omfattas bara av kraven i förordningen om det är avsett att användas som foder eller är avsett att bearbetas enligt vissa krav i förordning (EU) nr 142/2011 eller gå vidare för rötning eller kompostering. Matavfall från hushåll och restauranger samlas ofta ihop i form av hushållsavfall i enlighet med miljölagstiftningen.

Detta dokument är en sammanställning av delar ur

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), och
- Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 av den 25 februari 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen.

Dokumentet visar utdrag ur ovan nämnda förordningar och är avsett att vara ett hjälpmedel. Om texten i någon del visar sig inte överensstämma med lagstiftningen hänvisas till aktuell lagstiftning.

Med ”den behöriga myndigheten”/”behörig myndighet” avses Jordbruksverket om inget annat anges.

För in- och utförsel till och från Sverige finns i vissa fall särskilda regler. Ta kontakt med Jordbruksverket om detta är aktuellt.

Texten är uppdaterad den **15 maj 2013**.

Biogasanläggning och komposteringsanläggning – krav för godkännande samt krav på verksamheten

För att leva upp till gällande lagstiftning på abp-området (se rutan ovan) ska den driftsansvarige och anläggningen uppfylla följande:

Grundläggande krav¹

Den driftansvarige² ska i registreringsyfte innan denne inleder verksamhet till den behöriga myndigheten anmäla alla anläggningar som denne har kontroll över och som på något sätt kommer att framställa, transportera, hantera, bearbeta, lagra, släppa ut på marknaden, distribuera, använda eller bortskaffa animaliska biprodukter³ eller därav framställda

¹ Hämtat ur art 4, 25, 28 och 29 i förordning (EG) nr 1069/2009

² *driftansvarig*: de fysiska eller juridiska personer som har faktisk kontroll över en animalisk biprodukt eller därav framställd produkt, däribland transportörer, handlare och användare.

³ *animaliska biprodukter*: hela kroppar eller delar av kroppar från djur, produkter av animaliskt ursprung eller andra produkter som fås från djur och inte är avsedda som livsmedel, inbegripet ägg, embryon och sperma.

produkter⁴, samt tillhandahålla den behöriga myndigheten information om vilken kategori av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som denne kommer att ha under sin kontroll, vilken typ av verksamhet som kommer att bedrivas med användning av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som utgångsmaterial.

Den driftsansvarige ska vidare tillhandahålla den behöriga myndigheten aktuella uppgifter om dessa anläggningar samt anmäla till den behöriga myndigheten alla större ändringar i verksamheten, såsom eventuell nedläggning av befintlig anläggning.

Den driftsansvarige ska, så snart denne framställt animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, identifiera produkterna och se till att de hanteras i enlighet med denna förordning.

Den driftsansvarige ska, i de företag som står under deras kontroll, se till att animaliska biprodukter eller därav framställda produkter under alla skeden av insamling, transport, hantering, behandling, omvandling, bearbetning, lagring, utsläppande på marknaden, distribution, användning och bortskaffande uppfyller de krav i denna förordning som är av relevans för verksamheten.

Egenkontroller

Den driftsansvarige ska inrätta, tillämpa och upprätthålla egenkontroller för att övervaka efterlevnaden av förordningen. Denne ska se till att inga animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som misstänks eller påvisas inte följa förordningen sänds från anläggningen för annat än bortskaffande.

System för faroanalys och kritiska styrpunkter

Den driftsansvarige ska inrätta, tillämpa och upprätthålla ett eller flera permanenta skriftliga förfaranden som bygger på principerna för faroanalys och kritiska styrpunkter (HACCP).

Denne ska framför allt

- a) identifiera de faror som måste förebyggas, elimineras eller reduceras till en acceptabel nivå,
- b) identifiera kritiska styrpunkter i det steg eller de steg där kontroll är nödvändig för att förebygga eller eliminera en fara eller för att reducera den till en acceptabel nivå,
- c) fastställa kritiska gränser vilka skiljer acceptabelt från icke-acceptabelt i de kritiska styrpunkterna i syfte att förebygga, eliminera eller reducera identifierade faror,
- d) inrätta och genomföra effektiva förfaranden för att övervaka de kritiska styrpunkterna,
- e) fastställa vilka korrigerande åtgärder som ska vidtas när övervakningen visar att en kritisk styrpunkt inte är under kontroll,
- f) inrätta förfaranden för att kontrollera att de åtgärder som avses i leden a–e är fullständiga och effektiva; kontrollförfarandena ska genomföras regelbundet,
- g) upprätta dokumentation och register avpassade efter företagets art och storlek för att visa att de åtgärder som avses i leden a–f tillämpas effektivt.

När en förändring sker av en produkt, process eller i något steg av produktionen, bearbetningen, lagringen eller distributionen, ska den driftsansvarige se över sina förfaranden och göra nödvändiga ändringar.

---

⁴ *framställda produkter*: produkter som framställts genom en eller flera behandlingar, omvandlingar eller steg i bearbetningen av animaliska biprodukter.

Både animaliska biprodukter av kategori 2 och 3 får rötas eller komposteras.⁵ Det ställs dock i vissa fall krav på förbearbetning av inkommande material (t.ex. måste slaktbiprodukter eller döda djur av kategori 2 genomgå trycksterilisering i godkänd anläggning innan det tas emot).

Det finns även vissa restprodukter som uppstår vid bearbetning av animaliska biprodukter (även kategori 1) vilka under vissa förutsättningar får rötas.⁶

Nedan följer de särskilda krav som ställs på anläggningar för rötning eller kompostering och på verksamhet vid dessa⁷

KAP. I KRAV FÖR ANLÄGGNINGAR

Avsnitt 1 Biogasanläggningar

1. Biogasanläggningar ska vara utrustade med en enhet för pastörisering/hygienisering som måste passeras av de införda animaliska biprodukterna eller därav framställda produkterna (med en partikelstorlek på högst 12 mm innan de tillförs enheten) och som är utrustad med

- a) installationer för övervakning av att temperaturen hålls på 70 °C i en timme,
- b) anordningar som kontinuerligt registrerar resultaten av mätningarna från övervakningen i punkt a, och
- c) ett lämpligt system för att förebygga otillräcklig upphettning.

2. Genom undantag från punkt 1 är en enhet för pastörisering/hygienisering inte obligatorisk för biogasanläggningar där endast följande omvandlas:

- a) Kategori 2-material som har bearbetats enligt bearbetningsmetod 1⁸.
- b) Kategori 3-material som har bearbetats enligt någon av bearbetningsmetoderna 1–5 eller 7 eller, om det rör sig om material som härrör från vattenlevande djur, enligt någon av bearbetningsmetoderna 1–7.⁹
- c) Kategori 3-material som har pastöriserats/hygieniserats i en annan godkänd anläggning¹⁰.
- d) Animaliska biprodukter som i enlighet med artikel 13 f i förordning (EG) nr 1069/2009 och den här förordningen får spridas på mark utan bearbetning, om den behöriga myndigheten inte anser den medföra risk för spridning av allvarliga överförbara sjukdomar till människor eller djur.¹¹

⁵ Se art. 13 och 14 i förordning (EG) nr 1069/2009

⁶ Se kap. IV avsnitt 3 punkt 1 a ii, 1 b iv, 2 a, 2 b iii och iv, 2 c ii och 3 i bil. IV i förordning (EGU) nr 142/2011.

⁷ Hämtat från artikel 10 och vidare bilaga V i förordning (EU) nr 142/2011

⁸ Metod 1 beskrivs i kapitel III i bilaga IV i förordning (EU) nr 142/2011 och innebär att materialet måste genomgå en trycksterilisering. Detta ska göras i en anläggning som är godkänd i enlighet med denna lagstiftning. I Sverige är det Jordbruksverket som godkänner dessa anläggningar.

⁹ De olika metoderna beskrivs i kapitel III i bilaga IV i förordning (EU) nr 142/2011. Bearbetningen ska göras i en anläggning som är godkänd i enlighet med denna lagstiftning. I Sverige är det Jordbruksverket som godkänner dessa anläggningar.

¹⁰ Detta ska göras i en anläggning godkänd enligt denna lagstiftning som en anläggning för mellanhantering av animaliska biprodukter. I Sverige är det Jordbruksverket som godkänner dessa anläggningar.

¹¹ Det rör sig om kategori 2-material i form av naturgödsel, från mag- och tarmsystemet avskilt mag- och tarminnehåll, mjölk, mjölkbaserade produkter och råmjölk.

- e) Animaliska biprodukter som har genomgått alkalisk hydrolys enligt kapitel IV avsnitt 2.A i bilaga IV.¹²
- f) Följande animaliska biprodukter om det har godkänts av den behöriga myndigheten:
- i) De animaliska biprodukter som avses i artikel 10 f i förordning (EG) nr 1069/2009 och som har bearbetats enligt definitionen i artikel 2.1 m i förordning (EG) nr 852/2004 vid den tidpunkt när de är avsedda för andra ändamål än som livsmedel.¹³
  - ii) De animaliska biprodukter som avses i artikel 10 g i förordning (EG) nr 1069/2009.¹⁴
  - iii) Animaliska biprodukter som ska omvandlas till biogas och om rötresten därefter komposteras, bearbetas eller bortskaffas i enlighet med den här förordningen.

3. Om produktionsdjur hålls i anslutning till eller i närheten av biogasanläggningen, och anläggningen inte enbart använder naturgödsel, mjölk eller råmjölk från dessa djur, ska anläggningen vara placerad på ett visst avstånd från det område där djuren hålls. Avståndet ska fastställas så att det säkerställs att biogasanläggningen inte medför några oacceptabla risker för att sjukdom överförs till människor eller djur. Under alla omständigheter ska biogasanläggningen och djuren samt deras foder och strö hållas fullständigt åtskilda, där så är nödvändigt med hjälp av staket.

4. Varje biogasanläggning ska antingen ha ett eget laboratorium eller anlita ett externt laboratorium. Laboratoriet ska ha utrustning för de analyser som krävs och ha godkänts av den behöriga myndigheten, ha ackrediterats enligt internationellt erkända standarder eller regelbundet kontrolleras av den behöriga myndigheten.

Avsnitt 2 Komposteringsanläggningar

1. Komposteringsanläggningar ska vara utrustade med en sluten komposteringsreaktor eller förslutet utrymme som de införda animaliska biprodukterna eller därav framställda produkterna måste passera och med följande:

- a) installationer för övervakning av temperatur och tid;
- b) anordningar som, i tillämpliga fall kontinuerligt, registrerar resultaten av mätningarna från övervakningen i punkt a;
- c) ett lämpligt säkerhetssystem för att förebygga otillräcklig upphettning.

2. Genom undantag från punkt 1 får andra typer av komposteringsystem tillåtas¹⁵ under förutsättning att de

- a) sköts på ett sådant sätt att allt material i systemet uppnår parametrarna för tid och temperatur och att parametrarna i tillämpliga fall övervakas kontinuerligt, eller
- b) endast omvandlar material som avses i avsnitt 1 punkt 2, och
- c) uppfyller alla övriga relevanta krav i den här förordningen.

---

¹² Förekommer inte i Sverige i dag.

¹³ Detta är livsmedel som genomgått en bearbetning eller behandling så att de varit lämpliga att äta i befintligt skick innan de övergått till att vara en animalisk biprodukt av kategori 3.

¹⁴ Kortfattat är detta foder med animaliska beståndsdelar som av någon anledning inte ska användas som foder, men som inte anses innebära någon risk.

¹⁵ Av Jordbruksverket

3. Om produktionsdjur hålls i anslutning till eller i närheten av komposteringsanläggningen, och anläggningen inte enbart använder naturgödsel, mjölk eller råmjölk från dessa djur, ska anläggningen vara placerad på ett visst avstånd från det område där djuren hålls.

Avståndet ska fastställas så att det säkerställs att komposteringsanläggningen inte medför några oacceptabla risker för att sjukdom överförs till människor eller djur.

Under alla omständigheter ska komposteringsanläggningen och djuren samt deras foder och strö hållas fullständigt åtskilda, där så är nödvändigt med hjälp av staket.

4. Varje komposteringsanläggning ska antingen ha ett eget laboratorium eller anlita ett externt laboratorium. Laboratoriet ska ha utrustning för de analyser som krävs och ha godkänts av den behöriga myndigheten, ha ackrediterats enligt internationellt erkända standarder eller regelbundet kontrolleras av den behöriga myndigheten.

KAP. II HYGIENKRAV

1. Animaliska biprodukter ska omvandlas så snart som möjligt efter ankomsten till anläggningen. De ska lagras på ett ändamålsenligt sätt fram till behandlingen.

2. Behållare, kärl och fordon som använts för transport av obehandlat material ska rengöras och desinficeras i ett särskilt utrymme.¹⁶ Utrymmet ska vara så placerat eller utformat att det inte finns någon risk för kontaminering av behandlade produkter.

3. Förebyggande åtgärder mot fåglar, gnagare, insekter och andra skadegörare ska vidtas systematiskt. För detta ska det finnas ett dokumenterat program för bekämpning av skadegörare.

4. Det ska ha införts dokumenterade rengöringsrutiner för alla delar av anläggningen. Det ska finnas lämplig utrustning för rengöring och lämpliga rengöringsmedel.

5. Hygienkontrollen ska omfatta regelbundna inspektioner av miljön och utrustningen. Inspektionsscheman och resultat ska vara väl dokumenterade.

6. Installationer och utrustning ska hållas i gott skick och mätutrustningen ska kalibreras regelbundet.

7. Rötrest och kompost ska hanteras och lagras på biogas- eller komposteringsanläggningen på ett sådant sätt att återkontaminering förhindras.

KAP. III PARAMETRAR FÖR OMVANDLING

Avsnitt 1 Standardparametrar för omvandling

1. Kategori 3-material som används som råvara i biogasanläggningar som är utrustade med en enhet för pastörisering/hygienisering ska uppfylla följande minimikrav:

- a) Maximal partikelstorlek innan materialet tillförs: 12 mm.
- b) Minimitemperatur för allt material i enheten: 70 °C.
- c) Minimitid i enheten utan avbrott: 60 minuter.

Mjölk, mjölkbaserade produkter, mjölkderivat, råmjölk och råmjölksprodukter som

---

¹⁶ I den engelska texten används ”designated area” varför Jordbruksverket inte kräver att rengöringen ska ske inomhus om den kan göras på ett säkert sätt.

är kategori 3-material får dock användas som råvara i biogasanläggningar utan pastörisering/hygienisering, om den behöriga myndigheten inte anser dem medföra risk för spridning av allvarliga överförbara sjukdomar till människor eller djur.

Minimikraven i punkterna b och c ska även gälla för kategori 2-material som tillförs en biogasanläggning utan föregående bearbetning i enlighet med artikel 13 e ii i förordning (EG) nr 1069/2009.¹⁷

2. Kategori 3-material som används som råvara i komposteringsanläggningar ska uppfylla följande minimikrav:

- a) Maximal partikelstorlek innan materialet tillförs komposteringsreaktorn: 12 mm.
- b) Minimitemperatur för allt material i reaktorn: 70 °C.
- c) Minimitid utan avbrott: 60 minuter.

Minimikraven i leden b och c ska även gälla för kategori 2-material som komposteras utan föregående bearbetning i enlighet med artikel 13 e ii i förordning (EG) nr 1069/2009.¹⁹

Avsnitt 2 Alternativa parametrar för omvandling

1. Den behöriga myndigheten får tillåta användning av andra parametrar än dem som anges i kapitel I avsnitt 1 punkt 1 och standardparametrarna för omvandling, under förutsättning att den som ansöker om sådan användning visar att dessa parametrar garanterar att biologiska risker reduceras i tillräcklig omfattning. Detta ska omfatta en validering som ska utföras enligt följande krav:

- a) Identifiering och analys av eventuella faror, inklusive effekten av det ingående materialet, på grundval av en uttömmande beskrivning av förhållandena och parametrarna för omvandling.
- b) En riskbedömning med en bedömning av hur de särskilda förhållandena för omvandling i led a uppnås i praktiken i normala och atypiska situationer.
- c) Validering av den avsedda processen genom mätning av den minskade livsdugligheten/infektiviteten hos
  - i) endogena indikatororganismer under processen, varvid indikatorn
    - kontinuerligt förekommer i råvaran i stora mängder,
    - inte är mindre värmetålig i fråga om omvandlingens letala aspekter än de patogener som den ska övervaka, men inte heller betydligt värmetåligare,
    - är relativt enkel att kvantifiera, identifiera och bekräfta förekomst av,eller
  - ii) en väldefinierad testorganism eller virus under exponering som införs i utgångsmaterialet i ett lämpligt testorgan.
- d) Validering av den avsedda processen i led c ska visa att processen kan minska den totala risken på följande sätt:
  - i) Vid termiska och kemiska processer uppnås
    - en reduktion av *Enterococcus faecalis* eller *Salmonella* Senftenberg (775W, H2S negativ) med 5 log10,

---

¹⁷ Det rör sig om naturgödsel, mag- och tarmsystemet (om detta är kat. 3) och dess innehåll, mjölk, mjölk-baserade produkter, råmjölk, ägg och äggprodukter som Jordbruksverket inte anser medföra risk för spridning av allvarliga överförbara sjukdomar. Flera av dessa produkter undantas dock från krav på passering av enhet för pasteurisering/hygienisering genom att de omfattas dock av kapitel 1 avsnitt 1 punkt 2 d i bilaga V i förordning (EU) nr 142/2011 där det hänvisas till art. 13 f i förordning (EG) nr 1069/2009.

- en reduktion av smittsam titer av värmetåliga virus, såsom parvovirus, med minst 3 log₁₀, då de identifieras som en relevant fara.
- ii) Vid kemiska processer uppnås dessutom
  - en reduktion av resistenta parasiter, såsom ägg av *Ascaris* sp., med minst 99,9 % (3 log₁₀) livsdugliga skeden.
- e) Utformande av ett komplett kontrollprogram, inklusive förfaranden för övervakning av hur de processer som avses i led c fungerar.
- f) Åtgärder som garanterar kontinuerlig övervakning och tillsyn av de relevanta processparametrar som fastställts i kontrollprogrammet under driften av anläggningen.

Närmare uppgifter om relevanta processparametrar som används i en biogas- eller komposteringsanläggning och om andra kritiska styrpunkter ska registreras och bevaras så att ägare, driftsansvariga eller deras företrädare och den behöriga myndigheten kan övervaka driften på anläggningen.

Den driftansvariga ska på begäran ställa dessa uppgifter till den behöriga myndighetens förfogande.

2. Genom undantag från punkt 1 får den behöriga myndigheten, i väntan på att regler i enlighet med artikel 15.2 a ii¹⁸ i förordning (EG) nr 1069/2009 antas, tillåta andra specifika krav för följande än de som fastställs i detta kapitel, under förutsättning att de garanterar en likvärdig verkan när det gäller reduktion av patogener:

- a) Matavfall som används som enda animaliska biprodukt i en biogas- eller komposteringsanläggning.¹⁹
- b) Blandningar av matavfall med följande material:
  - i) naturgödsel;
  - ii) mag- och tarminnehåll som avskilts från mag- och tarmsystemet;
  - iii) mjölk;
  - iv) mjölkbaserade produkter;
  - v) mjölkderivat;
  - vi) råmjölk,
  - vii) råmjölksprodukter;
  - viii) ägg;
  - ix) äggprodukter;
  - x) animaliska biprodukter enligt artikel 10 f i förordning (EG) nr 1069/2009 som har bearbetats enligt definitionen i artikel 2.1 m i förordning (EG) nr 852/2004.²⁰

3. Om de material som avses i punkt 2 b eller de framställda produkter som avses i artikel 10 g i förordning (EG) nr 1069/2009²¹ är de enda utgångsmaterial av animaliskt ursprung som bearbetas i en biogas- eller komposteringsanläggning, får den behöriga myndigheten tillåta andra specifika krav än de som fastställs i detta kapitel, förutsatt att den behöriga myndigheten

¹⁸ Rör omvandling av matavfall kat. 3.

¹⁹ Det finns således möjlighet att ansöka om att tillämpa andra metoder än de som anges som grundkrav i förordningen. Jordbruksverket ger individuella godkännanden. Rötning och kompostering av matavfall tillåts normalt sett göras i enlighet med metoder beskrivna i Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2003:15) till 2 kap. 3 § miljöbalken (1998:808) om metoder för yrkesmässig lagring, rötning och kompostering av avfall.

²⁰ Detta är livsmedel som genomgått en bearbetning innan de övergått till att vara en animalisk biprodukt av kategori 3.

²¹ Kortfattat är detta foder med animaliska beståndsdelar som av någon anledning inte ska användas som foder, men som inte anses innebära någon risk,

- a) inte anser att detta material medför risk för spridning av allvarliga överförbara sjukdomar till människor eller djur,
- b) anser rötresten eller komposten vara obearbetat material och ålägger den driftansvariga att hantera dem i enlighet med förordning (EG) nr 1069/2009 och med den här förordningen.

4. Driftansvariga får släppa ut rötrest och kompost som har framställts enligt parametrar som den behöriga myndigheten godkänt på marknaden
- a) i enlighet med punkt 1,
  - b) i enlighet med punkterna 2 och 3, dock endast i den medlemsstat där dessa parametrar godkänts.

Avsnitt 3 Krav för rötrest och kompost

1. a) Representativa prover från rötrest eller kompost, som tagits under eller omedelbart efter omvandlingen på en biogasanläggning eller komposteringen på en komposteringsanläggning för att övervaka processen, ska uppfylla följande krav:

Escherichia coli: $n = 5$, $c = 1$, $m = 1\ 000$, $M = 5\ 000$ i 1 g
eller

Enterococcaceae: $n = 5$, $c = 1$, $m = 1\ 000$, $M = 5\ 000$ i 1 g
och

- b) Representativa prover från rötrest eller kompost som tagits under lagring eller vid uttag från lagren ska uppfylla följande krav:

Salmonella: Inga fynd i 25 g: $n = 5$, $c = 0$, $m = 0$, $M = 0$

För leden a och b gäller följande:

n = antal prover som ska testas,

m = gränsvärde för antal bakterier; resultatet anses tillfredsställande om antalet bakterier i samtliga prover inte överstiger m ,

M = maximivärde för antal bakterier; resultatet anses icke tillfredsställande om antalet bakterier i ett eller flera prover är M eller fler, och

c = antal prover i vilka antalet bakterier får ligga på mellan m och M och proverna trots detta kan godtas, förutsatt att antalet bakterier i övriga prover är högst m .

2. Rötrest eller kompost som inte uppfyller kraven i detta avsnitt ska omvandlas eller komposteras på nytt, och om det gäller *Salmonella* hanteras eller bortskaffas enligt den behöriga myndighetens anvisningar.

3. När animaliska biprodukter omvandlas till biogas eller komposteras tillsammans med material som inte är av animaliskt ursprung, kan den behöriga myndigheten tillåta driftansvariga att ta representativa prover efter den pastörisering som avses i kapitel I avsnitt 1 punkt 1 a respektive efter den kompostering som avses i avsnitt 2 punkt 1 och innan dessa blandas med material som inte är av animaliskt ursprung, för att övervaka omvandlingen respektive komposteringen av de animaliska biprodukterna.

Nedan följer de krav som ställs på utsläppande på marknaden och användning av rötrest och kompost²²

Rötresten från omvandling till biogas eller kompost får efter genomgången behandling i enlighet med gällande lagstiftning släppas ut på marknaden och användas som organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel²³.

Lagring och transport

Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel ska efter bearbetning eller omvandling lagras och transporteras korrekt

- a) i bulk under lämpliga förhållanden som förhindrar kontaminering,
- b) förpackade eller i storsäckar, när det gäller organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel som är avsedda för försäljning till slutanvändare, eller
- c) i lämpliga lagringsutrymmen dit inga produktionsdjur har tillträde, när det gäller lagring på jordbruksföretag.

Användning på vall och bete

När det gäller användning på vall av rötrest och kompost så måste 21 dagar ha gått innan skörd av grovfoder. När det gäller utsläppande av djur på bete på mark där rötrest eller kompost spridits får detta ske först efter tidigast sex veckor.²⁴

Observera att förutom ovan nämnda krav måste de krav förordningarna ställer på insamling, transport och spårbarhet uppfyllas. Dessa återfinns bl.a. i en sammanställning som ligger på www.jordbruksverket.se under Djur / Produkter från djur / Transport.

---

²² Hämtat ur art 32 förordning (EG) nr 1069/2009 samt bil. II kapitel II, samt bil. XI kap. I avsnitt 2 och kap. II avsnitt 2 i förordning (EU) nr 142/2011.

²³ *organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel*: olika material av animaliskt ursprung som, vart och ett för sig eller tillsammans, används för att bibehålla eller förbättra växternas näringsförsörjning samt jordens fysikaliska och kemiska egenskaper och biologiska aktivitet. Dessa material kan bestå av naturgödsel, icke-mineraliserad guano, mag- och tarminnehåll, kompost och rötrest.

²⁴ Enligt 2 kap. 15 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur

Detta dokument är en sammanställning av delar ur

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), och
- Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 av den 25 februari 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen.

Dokumentet visar direkta utdrag ur ovan nämnda förordningar och är avsett att vara ett hjälpmedel. Om texten i någon del visar sig inte överensstämma med lagstiftningen hänvisas till aktuell lagstiftning.

Informationen är framför allt avsedd för transportörer som verkar inom landet och för dem som avser att låta transportera animaliska biprodukter eller därav framställda produkter inom landet. Införsel och import berörs inte. Texten innehåller även ett avsnitt om register. Registeravsnittet är allmängiltigt och rör såväl avsändare som transportörer och mottagare.

Texten har anpassats för svenska förhållanden genom att krav på verksamheter som inte är relevant för svenskt vidkommande har tagits bort. Kommentarer har också lagts in för att underlätta förståelsen.

Med ”den behöriga myndigheten”/”behörig myndighet” avses Jordbruksverket om inget annat anges.

Sist i dokumentet finns information om särskilda regler för vissa typer av produkter liksom om vissa produkter som i detta sammanhang omfattas av annan lagstiftning.

Texten är uppdaterad den 27 februari 2012 (med en justering av fotnot 51).

INSAMLING, TRANSPORT OCH SPÅRBARHET¹

GRUNDLÄGGANDE KRAV

Skyldigheter²

Driftansvariga³ ska, så snart de framställt animaliska biprodukter⁴ eller därav framställda produkter⁵ som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning⁶, identifiera produkterna och se till att de hanteras i enlighet med denna förordning (utgångspunkt).

¹ Varifrån förordningstexten i detta dokument är hämtad anges genomgående i dokumentet.

² art. 4 i förordning (EG) nr 1069/2009

³ *driftansvarig*: de fysiska eller juridiska personer som har faktisk kontroll över en animalisk biprodukt eller därav framställd produkt, däribland transportörer, handlare och användare.

De driftsansvariga ska i de verksamheter som står under deras kontroll se till att animaliska biprodukter och därav framställda produkter under alla skeden av insamling, transport, hantering, behandling, omvandling, bearbetning, lagring, utsläppande på marknaden, distribution, användning och bortskaffande uppfyller de krav i denna förordning som är av relevans för verksamheten.

*Registrering av driftsansvariga och anläggningar*⁷

Driftsansvariga ska i registrerings syfte innan de inleder verksamhet till den behöriga myndigheten anmäla alla anläggningar⁸ som de har kontroll över och som på något sätt framställer, transporterar, hanterar, bearbetar, lagrar, släpper ut på marknaden, distribuerar, använder eller bortskaffar animaliska biprodukter eller därav framställda produkter och tillhandahålla den behöriga myndigheten information om vilken kategori av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som de har under sin kontroll och vilken typ av verksamhet som bedrivs med användning av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som utgångsmaterial.⁹

Driftsansvariga ska tillhandahålla den behöriga myndigheten aktuella uppgifter om de anläggningar de har under sin kontroll samt anmäla till den behöriga myndigheten alla större ändringar i verksamheten, såsom eventuell nedläggning av befintlig anläggning.

*Kategorisering av animaliska biprodukter och därav framställda produkter*¹⁰

Animaliska biprodukter ska indelas i tre kategorier med hänsyn tagen till graden av risk för människors och djurs hälsa som de animaliska biprodukterna medför i enlighet med förteckningarna i artiklarna 8, 9 och 10.¹¹

---

⁴ *animaliska biprodukter*: hela kroppar eller delar av kroppar från djur, produkter av animaliskt ursprung eller andra produkter som fås från djur och inte är avsedda som livsmedel, inbegripet ägg, embryon och sperma.

⁵ *framställda produkter*: produkter som framställts genom en eller flera behandlingar, omvandlingar eller steg i bearbetningen av animaliska biprodukter.

⁶ Tillämpningsområdet återfinns i art. 2 i förordning (EG) nr 1069/2009. Ett informationsdokument rörande detta och den s.k. ”slutpunkten” har tagits fram och det återfinns bl.a. på www.jordbruksverket.se under Djur / Djurprodukter.

⁷ art. 23 i förordning (EG) nr 1069/2009

⁸ *anläggning*: varje plats där det utförs någon verksamhet som inbegriper hantering av animaliska biprodukter och därav framställda produkter, med undantag för fiskefartyg. Ett åkeri kan alltså vara en anläggning. När det gäller transportföretag får dessa själva välja hur de vill registrera sin verksamhet (anläggning). Det är den som ansvarar för en verksamhet enligt denna lagstiftning som ska vara registrerad. Ett stort företag med under-entreprenörer kan ta på sig ansvaret, alternativt ska varje enskild entreprenör låta registrera sig. Ansvarsfördelningen ligger i det första fallet på de respektive företagen att reglera juridiskt sinsemellan.

Transportörer måste låta registrera sig på blankett D 69 enligt 2 kap. 3 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

Om en driftsansvarig med registrerad eller godkänd anläggning för t.ex. bearbetning eller förbränning kör animaliska biprodukter eller framställda produkter i egen regi krävs även registrering som transportör. Den registreringen görs normalt i samband med att övrig verksamhet registreras/godkänns. Har detta inte gjorts måste blankett D 69 insändas.

⁹ Undantag från detta krav på registrering finns för anläggningar som är registrerade eller godkända enligt livsmedelslagstiftningen för verksamhet som innebär en framställning av animaliska biprodukter och anläggningar som jordbruksföretag eller andra platser där djur hålls, föds upp eller sköts och där animaliska biprodukter uppstår i samband med denna verksamhet.

¹⁰ art. 7 i förordning (EG) nr 1069/2009.

Insamling och identifiering beträffande kategori och transport¹²

Driftansvariga¹³ ska utan onödigt dröjsmål samla in, identifiera och transportera animaliska biprodukter under sådana förutsättningar att risker för människors och djurs hälsa undviks.

De driftansvariga ska se till att animaliska biprodukter och därav framställda produkter under transporten åtföljs av ett handelsdokument eller, om så krävs av ett hälsointyg.¹⁴

Handelsdokument och hälsointyg som åtföljer animaliska biprodukter eller därav framställda produkter under transport ska innehålla vissa uppgifter.¹⁵

För animaliska biprodukter och därav framställda produkter som transporteras inom en enda medlemsstats territorium får dock medlemsstatens behöriga myndighet godkänna att de uppgifter som avses i första stycket överförs med hjälp av ett alternativt system.¹⁶

Driftansvariga ska samla in, transportera och bortskafter matavfall i kategori 3 i enlighet med nationella åtgärder av det slag som föreskrivs i artikel 13 i direktiv 2008/98/EG.¹⁷

Spårbarhet¹⁸

Driftansvarig som sänder, transporterar eller tar emot animaliska biprodukter eller därav framställda produkter ska föra register över sändningarna och de åtföljande handelsdokumenten eller hälsointygen.

Första stycket ska dock inte tillämpas om tillstånd att transportera animaliska biprodukter eller därav framställda produkter utan handelsdokument eller hälsointyg har utfärdats.¹⁹

De driftansvariga som avses ovan ska ha system och rutiner för att identifiera de övriga driftansvariga till vilka de levererat sina animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, och de driftansvariga från vilka de mottagit leveranser.

Denna information ska göras tillgänglig för de behöriga myndigheterna på begäran.

---

¹¹ Ett dokument som tydligt sätt beskriver de olika kategorierna ligger på www.jordbruksverket.se under Djur / Djurprodukter.

Det är den som avsänder ett material som ska ha utfört kategoriseringen och kategorin ska framgå av handelsdokument och normalt sett även av märkningen av förpackning/behållare/bil.

¹² art. 21 i förordning (EG) nr 1069/2009

¹³ Här avses med driftansvarig både avsändare och transportör.

¹⁴ Det är avsändaren som ska se till att det finns ett handelsdokument som transportören får med sig. Transportören ska inte transportera något som kräver handelsdokument utan att detta dokument medföljer och ska se till att det i original når mottagaren ihop med varan. Handeldokument krävs inte vid transport av vissa typer av produkter. Hälsointyg används i princip inte inom landet, men om sådant krävs ersätter detta handelsdokumentet. Läs mer om detta under rubriken Handelsdokument och hälsointyg.

¹⁵ För information om vad handelsdokumentet ska innehålla och hur det ska vara utformat läs mer under rubriken Handelsdokument och hälsointyg.

¹⁶ Mer information om detta under rubriken Handelsdokument och hälsointyg.

¹⁷ D.v.s. i enlighet med miljölagstiftningens krav. Med bortskafter avses i här förutom förbränning och deponi även rötning och kompostering. I övriga fall ska de krav som framgår av detta informationsmaterial följas av. bl.a. handelsdokument, register, märkning etc.

¹⁸ art. 22 i förordning (EG) nr 1069/2009

¹⁹ T.ex. vid transport av naturgödsel i vissa fall. Se vidare under rubriken Register.

*Egenkontroller*²⁰

Driftansvariga ska i sina anläggningar inrätta, tillämpa och upprätthålla egenkontroller för att övervaka efterlevnaden av denna förordning. De ska se till att inga animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som misstänks eller påvisas inte följa denna förordning avsänds från deras anläggning, om syftet inte är att bortskafta dem.

KRAV PÅ ANLÄGGNINGEN/TRANSPORTFORDONET²¹

1. Driftansvariga ska hantera animaliska biprodukter och därav framställda produkter enligt följande villkor:

- a) Lokalerna ska vara konstruerade så att de vid behov kan rengöras och desinficeras effektivt.
- b) Det ska finnas tillfredsställande skyddsanordningar mot skadegörare såsom insekter, gnagare och fåglar.
- c) Installationer och utrustning ska hållas i goda hygieniska förhållanden där så krävs.
- d) Animaliska biprodukter och därav framställda produkter ska lagras under förhållanden som förhindrar kontaminering.

2. Driftansvariga ska föra register i en form som är tillgänglig för den behöriga myndigheten.²²

3. Registrerade driftansvariga som transporterar animaliska biprodukter eller därav framställda produkter ska, utom då detta sker mellan den driftansvarigas olika lokaler, särskilt

- a) kunna förete uppgifter om fordonens identifiering som gör det möjligt att verifiera användningen av fordonen för transport av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter,
- b) i tillämpliga fall rengöra och desinficera sina fordon,
- c) vidta alla andra nödvändiga åtgärder för att förhindra kontaminering och spridning av sjukdomar som kan överföras till människor eller djur.

DETALJERADE KRAV SOM STÄLLS PÅ INSAMLING, TRANSPORT OCH SPÅRBARHET²³

Krav avseende handelsdokument och hälsointyg, identifiering, insamling och transport av animaliska biprodukter och spårbarhet

---

²⁰ Hämtat från art. 28 i förordning (EG) nr 1069/2009. Kravet på egenkontroll gäller även livsmedelsanläggningar som avsänder produkter som omfattas av denna lagstiftning.

²¹ Hämtat från art. 20 och kap. IV i bil. IX i förordning (EU) nr 142/2011. Kraven är generella och gäller även vissa anläggningar. (För många typer av anläggningar finns dock särskilda krav som inte anges här.) För transportfordon gäller kraven i tillämpliga delar. Det viktiga är att transporten inte tillåts utgöra den svaga länken i kedjan mellan avsändare och mottagare.

Kraven gäller dock inte godkända driftansvariga (driftansvarig med godkänd anläggning) som transporterar animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som en biverksamhet och inte heller driftansvariga som registrerats som transportverksamhet enligt förordning (EG) nr 183/2005 (foderlagstiftningen). Dessa undantag framgår av art. 20 i förordning (EU) nr 142/2011.

²² Detta är inget krav när det gäller transport mellan den driftansvariges olika lokaler. Detta framgår av art. 20 i förordning (EU) nr 142/2011.

²³ Art 17 i förordning (EU) nr 142/2011 och bil. VIII i förordning (EU) nr 142/2011

1. Driftansvariga ska se till att animaliska biprodukter och därav framställda produkter
  - a) uppfyller kraven på insamling, transport och identifiering i kapitlen I och II i bilaga VIII,
  - b) under transport åtföljs av handelsdokument eller hälsointyg i överensstämmelse med kraven i kapitel III i bilaga VIII.
2. Driftansvariga som sänder, transporterar eller tar emot animaliska biprodukter eller därav framställda produkter ska föra register över sändningar och åtföljande handelsdokument eller hälsointyg i överensstämmelse med kraven i kapitel IV i bilaga VIII.
3. Driftansvariga ska uppfylla kraven för märkning av vissa framställda produkter i kapitel V i bilaga VIII.

Bilaga VIII

Kap. 1 Insamling och transport

Avsnitt 1 Fordon och behållare

1. Animaliska biprodukter och därav framställda produkter ska från utgångspunkten i tillverkningskedjan enligt artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1069/2009²⁴ samlas in och transporteras i förseglade, nya förpackningar eller övertäckta, läckagefria behållare eller fordon.
  2. Fordon och returbehållare samt all återanvändbar utrustning och alla återanvändbara apparater som kommer i kontakt med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, utom framställda produkter som släpps ut på marknaden i enlighet med förordning (EG) nr 767/2009²⁵ och som lagras och transporteras i enlighet med bilaga II till förordning (EG) nr 183/2005²⁶, ska hållas rena.²⁷
- Såvida de inte är förbehållna transport av vissa animaliska biprodukter eller därav framställda produkter så att korskontaminering förhindras²⁸ ska de
- a) vara rena och torra²⁹ innan de används, och
  - b) rengöras, tvättas och/eller desinficeras efter varje användning i den omfattning som krävs för att förhindra korskontaminering.
3. Returbehållare ska vara förbehållna transporter av en viss animalisk biprodukt eller därav framställd produkt i den omfattning som krävs för att förebygga korskontaminering. Returbehållare får dock användas under förutsättning att den behöriga myndigheten har godkänt sådan användning

---

²⁴ Se under rubriken Skyldigheter under Grundläggande krav.

²⁵ EG-förordning som rör utsläppande på marknaden och användning av foder

²⁶ EG-förordning om fastställande av krav för foderhygien

²⁷ Foderlagstiftningen kräver givetvis att foder inte kontamineras under transport, varför bilen måste vara ren då foder körs. Ett fordon som kommit i kontakt med foder behöver dock inte särskilt rengöras efter detta eftersom fodret antas vara av god hygienisk kvalitet.

²⁸ Det måste ha gjorts en riskutvärdering och det måste finnas rutiner som säkerställer att eventuella risker eliminerats.

²⁹ Huruvida behållaren måste vara torr eller inte innan ny påfyllnad beror på vilken typ av material som transporteras. En rengjord och desinficerad behållare kan givetvis fyllas med slaktbiprodukter trots att den inte är helt torr. Om en torr produkt ska fyllas i behållare och gå vidare som foder är det dock givetvis av stor vikt att behållaren är helt torr eftersom det annars finns risk för bl.a. mögeltillväxt.

- a) för transport av olika animaliska biprodukter eller därav framställda produkter under förutsättning att de rengörs och desinficeras mellan användningarna på så sätt att korskontaminering förhindras,
- b) för transport av de animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som avses i artikel 10 f³⁰ i förordning (EG) nr 1069/2009 efter användning för transport av produkter som är avsedda att användas som livsmedel under förhållanden som förhindrar korskontaminering.

4. Förpackningsmaterial ska bortskaffas genom förbränning eller på annat sätt i enlighet med unionslagstiftningen.³¹

Undantag:

Undantag från avsnitt 1 ovan gäller för insamling och transport av kategori 3-material som består av mjölk, mjölkbaserade produkter och mjölkderivat som utförs av driftansvariga för mjölkbearbetningsanläggningar som har godkänts i enlighet med artikel 4 i förordning (EG) nr 853/2004³² och som tar emot produkter som de tidigare har levererat och som returneras till dem, bland annat av deras kunder.³³

Den behöriga myndigheten får godta insamling och transport av naturgödsel som transporteras mellan två platser inom samma jordbruksföretag eller mellan jordbrukare och användare i samma medlemsstat under andra villkor som förhindrar oacceptabla risker för människors och djurs hälsa.³⁴

Avsnitt 2 Temperaturförhållanden

1. För att förhindra risker för djurs eller människors hälsa ska transport av animaliska biprodukter som är avsedda för framställning av foderråvara eller färskt sällskapsdjurfoder genomföras vid lämplig temperatur, som när det rör sig om animaliska biprodukter från kött och köttprodukter som är avsedda för andra ändamål än som livsmedel, uppgår till högst 7 °C.
2. Obearbetat kategori 3-material som är avsett för produktion av foderråvara eller sällskapsdjurfoder ska lagras och transporteras kylt, djupfryst eller ensilerat om det inte
  - a) inom 24 timmar efter insamlingen eller efter lagringen bearbetas i kyld eller fryst form och därefter transporteras i transportmedel där lagringstemperaturen kan hållas konstant,

---

³⁰ Produkter av animaliskt ursprung eller livsmedel som innehåller produkter av animaliskt ursprung, som inte längre är avsedda för användning som livsmedel, antingen av kommersiella skäl eller på grund av tillverkningsproblem eller förpackningsdefekter eller andra defekter som inte innebär någon risk för människors eller djurs hälsa.

³¹ Av 2 kap 30 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattningsmedel med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur framgår att förpackningar som har innehållit obearbetat kategori 1- eller 2-material, med undantag av naturgödsel som inte kan misstänkas innehålla sådan smitta som kan överföras till djur eller människor, ska förbrännas enligt samma villkor som kategori 1- och 2-material. Förpackningar som har innehållit bearbetat kategori 1- eller 2-material, naturgödsel som inte kan misstänkas innehålla sådan smitta som kan överföras till djur eller människor, eller kategori 3-material får bortskaffas i enlighet med avfallsförordningen (2001:1063).

³² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung
Här avses t.ex. mejerier.

³³ Detta framgår av avsnitt 3 i detta kapitel och avser framför allt retur av obrutna mjölkförpackningar från butik till mejeri.

³⁴ Se 2 kap. 9 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattningsmedel med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

b) då det rör sig om mjölk, mjölkbaserade produkter eller mjölkderivat som inte har genomgått någon av behandlingarna i kapitel II avsnitt 4 del I i bilaga X, transporteras kylt och i isolerade behållare, såvida riskerna inte på grund av materialets egenskaper kan begränsas på annat sätt.

3. Fordon för kyltransport ska vara så utformade att lämplig temperatur kan hållas under hela transporten och att temperaturen kan övervakas.

Några särskilda krav från andra bilagor:

Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel³⁵

Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel ska efter bearbetning eller omvandling lagras och transporteras korrekt

- a) i bulk under lämpliga förhållanden som förhindrar kontaminering,
- b) förpackade eller i storsäckar, när det gäller organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel som är avsedda för försäljning till slutanvändare,

Särskilda krav för aromatiska inälvspanprodukter för tillverkning av sällskapsdjursfoder³⁶

Slutprodukten ska

- a) förpackas i nya eller steriliserade förpackningar, eller
- b) transporteras i bulk i behållare eller andra transportmedel som före användningen har rengjorts noggrant och desinficerats.

Särskilda krav för ull, hår, svinborst, fjädrar, delar av fjädrar och dun³⁷

Obehandlad ull, obehandlat hår, obehandlade svinborst och obehandlade fjädrar, delar av fjädrar och dun ska vara säkert förpackade och torra.

När det gäller obehandlade fjädrar, delar av fjädrar och dun som skickas direkt från slakteriet till bearbetningsanläggningen får den behöriga myndigheten dock medge undantag från kravet på att materialet ska vara torrt när det transporteras på dess territorium, under förutsättning att

- a) alla nödvändiga åtgärder vidtas för att undvika sjukdomsspridning,
- b) transporten sker i vattentäta behållare eller fordon som ska rengöras och desinficeras direkt efter varje användning.

Särskilda krav som ställs vid transport av horn och hornprodukter, utom hornmjöl, samt hovar och hovprodukter, utom hovmjöl, som är avsedda för framställning av organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel

Se bil. XIII kap. XII i förordning (EU) nr 142/2011.

Forts. bil. VIII

Kap. II Identifiering³⁸

1. Alla nödvändiga åtgärder ska vidtas för att säkerställa att

---

³⁵ kap. II avsnitt 2 i bil. XI

³⁶ kap. III i bil XIII

³⁷ kap. VII i bil. XIII Gäller om man av dessa avser tillverka framställda produkter.

³⁸ Särskilda undantag från identifieringskraven återfinns under punkt 6.

- a) sändningar av animaliska biprodukter och därav framställda produkter kan identifieras, hålls avskilda och förblir möjliga att identifiera under insamling på den plats varifrån de animaliska biprodukterna härrör och under transport,
- b) ett ämne för märkning, som används för identifiering av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter av en särskild kategori, endast används för den kategori som det enligt denna förordning eller enligt bestämmelser med stöd av punkt 4 ska användas till,
- c) sändningar av animaliska biprodukter och därav framställda produkter sänds från en medlemsstat till en annan i förpackningar, behållare eller fordon med väl synlig och åtminstone under transporttiden outplånlig färgkodning för att lämna uppgifter som föreskrivs i denna förordning på ytan eller en del av ytan på förpackningar, behållare eller fordon, eller på etiketter eller symboler som anbragts på dem enligt följande:
  - i) För kategori 1-material svart färg.
  - ii) För kategori 2-material (utom naturgödsel och mag- och tarminnehåll) gul färg.
  - iii) För kategori 3-material grön färg med hög andel blått, så att man klart och tydligt kan skilja färgen från andra färger.
  - iv) För importerade sändningar den färg som anges för respektive material i leden i, ii och iii från den tidpunkt när sändningen passerade den gränskontrollstation där den först fördes in till unionen.

2. Under transport och lagring ska en etikett som anbragts på förpackningen, behållaren eller fordonet³⁹

- a) tydligt ange vilken kategori de animaliska biprodukterna eller därav framställda produkterna tillhör, och
- b) vara försedd med följande tydliga och läsliga påskrift på förpackningen, behållaren respektive fordonet:
  - i) När det gäller kategori 3-material: ”Ej avsett att användas som livsmedel”.⁴⁰
  - ii) När det gäller kategori 2-material (utom naturgödsel och mag- och tarminnehåll) och produkter som framställts av kategori 2-material: ”Ej avsett att användas som foder”. Om kategori 2-materialet är avsett som foder till de djur som avses i artikel 18.1 i förordning (EG) nr 1069/2009⁴¹ enligt villkoren i den artikeln eller enligt villkor som fastställts i enlighet med den artikeln ska påskriften på etiketten i stället vara ”För utfodring av ...” tillsammans med namnet på de djurarter som materialet är avsett att användas som foder till.
  - iii) När det gäller kategori 1-material och produkter som framställts av kategori 1-material som är avsedda för
    - bortskaffande: ”Endast för bortskaffande”,

³⁹ Märkningen bör lämpligen sättas på ett väl synligt ställe gärna där förpackningen eller behållaren öppnas och måste överensstämma med vad som anges i medföljande handelsdokument.

Normalt sett ska varje enskild förpackning i en sändning märkas var för sig. Sänds materialet i bulk märks bilen. Ett mellanting mellan dessa kan vara att ett antal storsäckar eller behållare innehållande samma typ av material och som har ett gemensamt handelsdokument som ska till samma mottagare körs på en bil. Här torde det kunna vara möjligt att endast märka bilen (vid öppningen). Spårbarheten är dock viktig, och ska materialet sändas vidare (var säck/behållare för sig) måste dessa märkas upp innan de avsänds.

⁴⁰ Notera att det inte står något här om framställda produkter som det gör för kategori 1- och 2-material. Produkter som enligt denna lagstiftning är ”framställda produkter” behöver således inte märkas med denna text. Dock ska kategori normalt anges.

⁴¹ Detta rör animaliska biprodukter som, efter särskilt tillstånd från Jordbruksverket eller när det gäller vilda djur länsstyrelsen, ska användas till t.ex. päls- eller djurparksdjur eller vilda djur.

- tillverkning av sällskapsdjursfoder: ”Endast för tillverkning av sällskapsdjursfoder”,
- tillverkning av de framställda produkter som avses i artikel 36 i förordning (EG) nr 1069/2009: ”Endast för tillverkning av framställda produkter. Får ej användas som livsmedel eller foder eller spridas på mark”.
- iv) När det gäller mjölk, mjölkbaserade produkter, mjölkderivat, råmjölk och råmjölksprodukter: ”Ej avsett att användas som livsmedel”.
- v) När det gäller gelatin som framställts av kategori 3-material: ”Gelatin lämpligt att användas som foder”.
- vi) När det gäller kollagen som framställts av kategori 3-material: ”Kollagen lämpligt att användas som foder”.
- vii) När det gäller färskt sällskapsdjursfoder: ”Endast avsett att användas som sällskapsdjursfoder”.⁴²
- viii) När det gäller fisk och produkter som framställts av fisk avsedda att användas som foder till fisk, som behandlats och förpackats innan de distribueras, tydliga och läsliga uppgifter om namn och adress till den foderfabrik produkterna härrör från och
  - när det gäller fiskmjöl från vildlevande fiskar: ”Innehåller endast fiskmjöl från vildlevande fiskar – får användas för utfodring av odlad fisk av alla arter”,
  - när det gäller fiskmjöl från odlad fisk: ”Innehåller endast fiskmjöl från odlad fisk av arten [...] – får endast användas för utfodring av odlad fisk av andra arter”,
  - när det gäller fiskmjöl från vildlevande fiskar och från odlad fisk: ”Innehåller fiskmjöl från vildlevande fiskar och från odlad fisk av arten [...] – får endast användas för utfodring av odlad fisk av andra arter”.
- ix) När det gäller blodprodukter från hästdjur för andra ändamål än för användning som foder: ”Blod och blodprodukter från hästdjur. Ej avsett att användas som livsmedel eller foder”.
- x) När det gäller horn, hovar och annat material för framställning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel enligt kapitel II avsnitt 12 i bilaga XIV: ”Ej avsett att användas som livsmedel eller foder”.
- xi) När det gäller organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel: ”Organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel/produktionsdjur får ej beta och ej utfodras med vallväxter under minst 21 dagar efter spridningen”.^{43, 44}
- xii) När det gäller material för utfodring enligt kapitel II avsnitt 1 i bilaga VI: uppsamlingscentralens namn och adress samt ”Ej avsett att användas som livsmedel”.
- xiii) När det gäller naturgödsel och mag- och tarminnehåll: ”Naturgödsel”.
- xiv) När det gäller mellanprodukter på ytterförpackningen: ”Endast för läkemedel/veterinärmedicinska läkemedel/medicintekniska produkter/aktiva medicintekniska produkter för implantation/medicintekniska produkter för in vitrodiagnostik/laboratoriereagenser”.

---

⁴² Andra typer av sällskapsdjursfoder anses ha nått en slutpunkt varför dessa inte behöver märkas med denna text.

⁴³ Se undantag nedan under c)

⁴⁴ I Sverige tillämpas en gräns på sex veckor innan bete tillåts efter spridning varför texten inom Sverige istället bör vara ”... /produktionsdjur får ej beta inom 6 veckor och ej utfodras med vallväxter inom 21 dagar efter spridningen”. Se 2 kap. 15 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befatning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

xv) När det gäller prover för forskning och diagnostik: ”För forskningsändamål och diagnostiska ändamål” i stället för texten i led a.

xvi) När det gäller varuprover: ”Varuprov – ej avsett att användas som livsmedel” i stället för texten i led a.

xvii) När det gäller visningsobjekt: ”Visningsobjekt – ej avsett att användas som livsmedel” i stället för texten i led a.

xviii) När det gäller sådan fiskolja för framställning av läkemedel som avses i kapitel XIII i bilaga XIII: ”Fiskolja för framställning av läkemedel” i stället för texten i led a.

xix) När det gäller naturgödsel som har genomgått den kalkbehandling som avses i kapitel IV avsnitt 2 led I i bilaga IV: ”Naturgödsel-kalk-blandning”.

c) Etiketten i led b xi ska dock inte krävas för organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel

i) i säljfärdiga förpackningar på högst 50 kg för användning av slutkonsument, eller

ii) i storsäckar på högst 1 000 kg under förutsättning att

– de godkänts av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där det organiska gödningsmedlet eller jordförbättringsmedlet ska spridas,

– det på dessa säckar anges att de inte är avsedda för spridning på mark dit produktionsdjur har tillträde.

3. Medlemsstaterna får inrätta system eller fastställa bestämmelser för färgkodning av förpackningar, behållare och fordon som används för transport av animaliska biprodukter och därav framställda produkter med ursprung på deras territorium som förblir där, under förutsättning att dessa system eller bestämmelser inte förväxlas med det färgkodningssystem som föreskrivs i punkt 1 c.⁴⁵

4. Medlemsstaterna får inrätta system eller fastställa bestämmelser för märkning av animaliska biprodukter med ursprung på deras territorium som förblir där, under förutsättning att dessa system eller bestämmelser inte strider mot märkningskraven för framställda produkter i kapitel V i denna bilaga.⁴⁶

5. Genom undantag från punkterna 3 och 4 får medlemsstaterna tillämpa de system och bestämmelser som avses i dessa punkter för animaliska biprodukter med ursprung på deras territorium men som inte är avsedda att förbli där, om den mottagande medlemsstaten eller det mottagande tredjelandet har gett sitt samtycke.

6. Dock gäller följande:

a) Punkterna 1 och 2 i detta kapitel ska inte gälla för identifiering av kategori 3-material som består av mjölk, mjölkbaserade produkter och mjölkderivat som utförs av driftansvariga för mjölkbearbetningsanläggningar som har godkänts i enlighet med artikel 4 i förordning (EG) nr 853/2004⁴⁷ och som tar emot produkter som de tidigare har levererat och som returneras till dem, bland annat av deras kunder.⁴⁸

b) Den behöriga myndigheten får genom undantag från punkterna 1 och 2 godta att naturgödsel som transporteras mellan två platser inom samma jordbruksföretag eller mellan jordbrukare och användare i samma medlemsstat identifieras på annat sätt.⁴⁹

⁴⁵ Detta har inte gjorts i Sverige.

⁴⁶ Detta har inte gjorts i Sverige.

⁴⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung

⁴⁸ T.ex. mjölk från butik tillbaka till mejeri.

⁴⁹ Se 2 kap. 9 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

c) Foderblandningar enligt definitionen i artikel 3.2 h i förordning (EG) nr 767/2009⁵⁰ som har framställts av animaliska biprodukter eller av därav framställda produkter och som har förpackats och släppts ut på marknaden som foder i enlighet med artikel 4 i förordning (EG) nr 767/2009 behöver inte identifieras i enlighet med punkt 1 och de behöver inte märkas i enlighet med punkt 2.

Kap. III Handelsdokument och hälsointyg

1. Under transporten ska ett handelsdokument i enlighet med förlagan i detta kapitel eller, när så krävs enligt denna förordning, ett hälsointyg åtfölja animaliska biprodukter och därav framställda produkter.⁵¹

Ett sådant dokument eller intyg ska inte krävas under förutsättning att

- a) framställda produkter av kategori 3-material och organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel som levereras av detaljhandlare till andra slutanvändare än företag i samma medlemsstat,
- b) mjölk, mjölkbaserade produkter och mjölkderivat som är kategori 3-material samlas in och returneras till driftansvariga för mjölkbearbetningsanläggningar som har godkänts i enlighet med artikel 4 i förordning (EG) nr 853/2004, om dessa driftansvariga tar emot produkter, bland annat av deras kunder, som de tidigare har levererat,
- c) foderblandningar enligt definitionen i artikel 3.2 h i förordning (EG) nr 767/2009 som har tillverkats av animaliska biprodukter eller av framställda produkter släpps ut på

---

⁵⁰ *Foderblandning*: blandning av minst två foderråvaror, med eller utan fodertillsatser, avsedd att användas som helfoder eller kompletteringsfoder för djur

För foderblandningar räcker det att foderlagstiftningens märkningskrav följs.

⁵¹ Handelsdokument krävs inte enligt punkterna a-c och inte heller vid transport av obearbetad naturgödsel som transporteras mellan två platser inom samma jordbruksföretag eller mellan jordbruksföretag och slutanvändare som är etablerade inom Sverige enligt 2 kap. 9 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur. Handelsdokument krävs inte heller vid transport av matavfall av kategori 3 om det ska bortskaffas enligt avfallslagstiftningen, eller av produkter som nått sin s.k. ”slutpunkt” enligt den lagstiftning som denna information omfattar. Hälsointyg används i princip inte inom landet, men om sådant krävs ersätter detta handelsdokumentet. För produkter importerade från tredje land åtföljs produkterna från gränskontrollen i regel av en vidimerad kopia av det ursprungliga hälsointyget istället för av ett handelsdokument.

Ansvar för att handelsdokument åtföljer materialet ligger på avsändaren. Men det är viktigt för mottagande anläggning att veta vad de tar emot och att de även kan visa upp för kontrollmyndigheten handelsdokument i original för det material som tagits emot och hanterats. Dokumentet tjänar bl.a. som mottagningsbevis. I vissa fall kan det t.ex. vara av stor betydelse att det kan visas att ett material verkligen gått för destruktion.

Notera att handelsdokumentet alltid ska användas. Således krävs handelsdokument även om en bil kör i skytteltrafik mellan avsändare och mottagare eller om avsändande anläggning ligger vägg i vägg eller mycket nära mottagande anläggning. I det sistnämnda fallet, om avsändande anläggning och mottagande anläggning hör till samma företag och överföring av material sker kontinuerligt kan i vissa fall handelsdokument utfärdas veckovis på den uppskattade volymen.

När det gäller prover för forskning och diagnostik krävs dock enligt kap. 1 i bil VI i förordning (EU) nr 142/2011 endast att driftansvarig ska tillse att följande ska anges på dokumentet:

- a) Beskrivning av materialet och den djurart det kommer från.
- b) Materialets kategori.
- c) Mängden material.
- d) Materialets ursprungs- och avsändningsort.
- e) Avsändarens namn och adress.
- f) Mottagarens och/eller användarens namn och adress.

marknaden förpackade och märkta i enlighet med artikel 4 i förordning (EG) nr 767/2009.⁵²

2. Handelsdokumentet ska utfärdas i minst tre exemplar (ett original och två kopior). Originalen ska åtfölja sändningen till dess att den når slutdestinationen och sparas av mottagaren. Producenten ska behålla en kopia och transportföretaget den andra. Medlemsstaterna får kräva bevis på att sändningen ankommit, antingen genom Traces-systemet eller genom en fjärde kopia av handelsdokumentet som mottagaren ska sända tillbaka till producenten.⁵³

3. Hälsointyg ska vara utfärdade och undertecknade av den behöriga myndigheten⁵⁴.

4. Animaliska biprodukter och därav framställda produkter ska från den utgångspunkt i tillverkningskedjan som avses i artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1069/2009 åtföljas av ett handelsdokument enligt förlagan i punkt 6 under transporten inom unionen. Den behöriga myndigheten får enligt artikel 21.3 andra stycket i förordning (EG) nr 1069/2009 godkänna⁵⁵ att uppgifter överförs med hjälp av ett alternativt system och därutöver också att animaliska biprodukter och därav framställda produkter som transporteras på dess territorium åtföljs av

- a) ett annat handelsdokument, på papper eller i elektronisk form, under förutsättning att detta handelsdokument innehåller uppgifterna i led f under anmärkningarna i punkt 6 i detta kapitel,
- b) ett handelsdokument där mängden material uttrycks som materialets vikt eller volym eller som antal förpackningar.

5. Register och åtföljande handelsdokument eller hälsointyg ska sparas i minst två år så att de kan läggas fram för den behöriga myndigheten.

6. Förlaga till handelsdokument⁵⁶

Av utrymmesskäl har detta dokument inte klippts in här. Dokumentet återfinns i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011. Det ligger också lätt åtkomligt ihop med de förenklade handelsdokument som Jordbruksverket tagit fram på www.jordbruksverket.se under Djur / Djurprodukter / Handelsdokument.

Anmärkningar

- a) Handelsdokument ska utfärdas i enlighet med förlagan i detta kapitel. Handelsdokumentet ska, i den nummerordning som framgår av förlagan, innehålla de intyganden som krävs för transport av animaliska biprodukter och därav framställda produkter.
- b) Det ska vara avfattat på ett av ursprungsmedlemsstatens respektive den mottagande medlemsstatens officiella språk.⁵⁷

---

⁵² Foderblandning: blandning av minst två foderråvaror, med eller utan fodertillsatser, avsedd att användas som helfoder eller kompletteringsfoder för djur

För foderblandningar räcker det att foderlagstiftningens märkningskrav följs.

⁵³ Detta har inte gjorts i Sverige.

⁵⁴ I Sverige är det officiella veterinärer förordnade av Jordbruksverkets som gör dessa intyganden.

⁵⁵ Jordbruksverket har tagit fram förenklade handelsdokument för en mängd användningsområden. Se 2 kap. 8 a § och bilaga 3 i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur. Jordbruksverket har även godkänt de digitala system som företagen Konvex och Svensk Lantbrukstjänst använder.

⁵⁶ S.k. ”standardiserat handelsdokument”

⁵⁷ I Sverige accepteras även engelska.

Det får dock även vara avfattat på andra officiella unionsspråk om det åtföljs av en officiell översättning eller om detta tidigare överenskommit med den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten.

c) Originalet till varje handelsdokument ska bestå av ett enda blad med text på båda sidor eller, om mer text krävs, utformas på ett sådant sätt att alla blad som behövs utgör en odelbar enhet.

d) Om det för identifieringen av enskilda beståndsdelar i sändningen bifogas ytterligare blad till handelsdokumentet, ska även dessa blad betraktas som en del av originaldokumentet och på varje sida förses med underskrift av den person som ansvarar för sändningen.

e) Om handelsdokumentet, inklusive sådana ytterligare blad som avses i d, består av mer än en sida, ska varje sida numreras – (sidnummer) av (det totala antalet sidor) – längst ned på sidan, medan det dokumentnummer som har tilldelats av den ansvariga personen ska anges högst upp på sidan.

f) Originalet till handelsdokumentet ska fyllas i och undertecknas av den ansvariga personen.

I handelsdokumentet ska följande anges:

i) Datum då materialet transporterades bort från anläggningen.

ii) Beskrivning av materialet, däribland

– identifiering av materialet enligt en av kategorierna i artiklarna 8, 9 och 10 i förordning (EG) nr 1069/2009,⁵⁸

– djurart och särskild hänvisning till den tillämpliga punkten i artikel 10 i förordning (EG) nr 1069/2009 för kategori 3-material och därav framställda produkter som är avsedda att användas som foder,

– eventuellt numret på djurets öronmärke.

iii) Mängden material uttryckt i volym, vikt eller antal förpackningar.

iv) Materialets ursprungsort som det avsänds från.

v) Transportföretagets namn och adress.

vi) Mottagarens namn och adress och i tillämpliga fall det godkännande- eller registreringsnummer som har utfärdats enligt förordning (EG) nr 1069/2009 eller förordningarna (EG) nr 852/2004⁵⁹, (EG) nr 853/2004⁶⁰ respektive (EG) nr 183/2005⁶¹.

vii) I tillämpliga fall ursprungsanläggningens godkännande- eller registreringsnummer som har utfärdats enligt förordning (EG) nr 1069/2009⁶² eller förordningarna (EG) nr 852/2004⁶³, (EG) nr 853/2004⁶⁴ respektive (EG) nr 183/2005⁶⁵, samt typ av behandling och behandlingsmetoder.

g) Den ansvariga personens namnteckning ska ha en annan färg än den tryckta texten.

h) Dokumentets referensnummer och lokalt referensnummer ska endast tilldelas en gång för en och samma sändning.

---

⁵⁸ D.v.s. ange om det rör sig om kategori 1, 2 eller 3. Vid blandning av kategorier ska den kategori anges som är lägst avseende de i blandningen ingående biprodukterna.

⁵⁹ Om livsmedelsanläggning

⁶⁰ Om livsmedelsanläggning

⁶¹ Om foderanläggning

⁶² Om animaliska biprodukter eller därav framställda produkter

⁶³ Om livsmedelsanläggning

⁶⁴ Om livsmedelsanläggning

⁶⁵ Om foderanläggning

Kap. IV Register

Avsnitt 1 Allmänna bestämmelser⁶⁶

1. De register som avses i artikel 22.1 i förordning (EG) nr 1069/2009 för andra animaliska biprodukter och därav framställda produkter än foderblandningar enligt definitionen i artikel 3.2 h i förordning (EG) nr 767/2009⁶⁷ som har tillverkats av animaliska biprodukter eller av därav framställda produkter och som släpps ut på marknaden i enlighet med artikel 4 i förordning (EG) nr 767/2009 ska innehålla följande:

- a) En beskrivning av
  - i) djurarten för kategori 3-material och därav framställda produkter som är avsedda att användas som foderråvara samt, i tillämpliga fall, numret på öronmärket, om det rör sig om hela djurkroppar och huvuden,
  - ii) mängden material.
- b) I fråga om de register som förs av varje person som avsänder animaliska biprodukter eller därav framställda produkter följande uppgifter:
  - i) Datum då materialet transporterades bort från anläggningen.
  - ii) Transportörens och mottagarens namn och adress och eventuella godkännande- eller registreringsnummer.
- c) I fråga om de register som förs av varje person som transporterar animaliska biprodukter eller därav framställda produkter följande uppgifter:
  - i) Datum då materialet transporterades bort från anläggningen.
  - ii) Materialets ursprungsort som det avsänds från.
  - iii) Mottagarens namn, adress och eventuella godkännande- eller registreringsnummer.
- d) I fråga om de register som förs av varje person som tar emot animaliska biprodukter eller därav framställda produkter följande uppgifter:
  - i) Datum då materialet togs emot.
  - ii) Materialets ursprungsort som det avsänds från.
  - iii) Transportörens namn och adress.

2. Genom undantag från punkt 1 i detta avsnitt behöver driftansvariga inte spara uppgifterna i punkt 1 a, 1 b i, 1 c i och iii samt 1 d ii och iii separat, om de sparar en kopia av handelsdokumentet i kapitel III för varje sändning och tillhandahåller dessa uppgifter tillsammans med de andra uppgifter som krävs i punkt 1 i detta avsnitt.

3. Driftansvariga för förbrännings- eller samförbränningsanläggningar ska föra register över mängder och kategorier av animaliska biprodukter och därav framställda produkter som förbränns eller samförbränns och respektive datum när detta skedde.

Avsnitt 2 Ytterligare krav vid användning för särskilda utfodringsändamål

Förutom de register som krävs i avsnitt 1 ska driftansvariga föra följande register över

---

⁶⁶ Förutom de undantag som nämns under punkt 1 första stycket i detta avsnitt behöver enl. art. 22 i förordning (EG) nr 1069/2009 register inte heller föras när krav på handelsdokument inte ställs. Se under rubrik ”Kap. III Handelsdokument och hälsointyg”. Förutom naturgödseln är det framställda produkter som omfattas av undantaget i art. 22. Register krävs inte heller för matavfall i de fall detta ska bortskaffas enligt avfalls-lagstiftningen.

⁶⁷ Foderblandning: blandning av minst två foderråvaror, med eller utan fodertillsatser, avsedd att användas som helfoder eller kompletteringsfoder för djur

relevant material om animaliska biprodukter används för särskilda utfodringsändamål i enlighet med kapitel II i bilaga VI:

1. När det gäller slutanvändare: den mängd som använts, det djur som ska utfodras med materialet och användningsdatum.
2. När det gäller uppsamlingscentraler:
  - i) Den mängd som hanterats eller behandlats i enlighet med kapitel I avsnitt 1 punkt 4 i bilaga VI.
  - ii) Namn och adress för varje slutanvändare som använt materialet.
  - iii) Den anläggning till vilken materialet transporteras för att användas.
  - iv) Mängden material som avsänts.
  - v) Datum då materialet avsändes.

*Avsnitt 3 Krav avseende vissa pälsdjur
(Berör ej Sverige.)*

Avsnitt 4 Krav för spridning av vissa organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel på mark

Den person som ansvarar för den mark där andra organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel än de material som avses i kapitel II andra stycket i bilaga II⁶⁸ sprids och till vilken produktionsdjur har tillträde eller från vilken vallväxter används för utfodring av produktionsdjur, ska i minst två år föra register över följande:

1. Mängden organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel som spritts.
2. Datum då organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel spriddes på mark och var detta skedde.
3. Datum för när djuren efter spridning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel har kunnat beta på marken eller för slåtter av vallväxter som är avsedda för utfodring.

*Avsnitt 5 Krav för animaliska biprodukter från vattenlevande djur och utfodring av fisk
(Berör ej Sverige.)*

Avsnitt 6 Krav för bränning och nedgrävning av animaliska biprodukter

När det gäller bränning eller nedgrävning av animaliska biprodukter enligt artikel 19.1 i förordning (EG) nr 1069/2009⁶⁹ ska den person som ansvarar för sådan bränning eller nedgrävning föra register över följande:

- a) De mängder, kategorier och arter av animaliska biprodukter som bränts eller grävts ned.
- b) Datum och plats för bränningen och nedgrävningen.

---

68 a) Naturgödsel och guano.

b) Mag- och tarminnehåll, mjölk, mjölkbaserade produkter, mjölkderivat, råmjölk och råmjölksprodukter som den behöriga myndigheten inte anser medföra risk för spridning av allvarliga djursjukdomar.

69 För svenskt vidkommande rör det sig i huvudsak om sådan nedgrävning som omfattas av 2 kap. 23-26 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur. D.v.s. bl.a. nedgrävning av animaliska biprodukter i glesbygdsområden, begravnin g av hästar och sällskapsdjur samt nedgrävning av bin. Det rör sig även om nedgrävning eller bränning i samband med utbrott av anmälningspliktig sjukdom. Bränning på det sätt som avses i art. 19 är generellt sett i Sverige inte en tillåten metod för bortskaffande annat än för bin.

Avsnitt 7 Krav för fotografiskt gelatin (Berör ej Sverige.)

*Krav på användare som hanterar prover för forskning och diagnostik*⁷⁰

Användare som hanterar prover för forskning och diagnostik ska föra register över sändningar av sådana prover.

Registret ska innehålla de uppgifter som avses i punkt 1⁷¹ samt datum och metod för bortskaffandet av proverna och eventuella framställda produkter.

Kap. V Märkning av vissa framställda produkter

I detta kapitel kan man läsa om att det finns ett krav på att bearbetningsanläggningar för kategori 1- och kategori 2-material ska märka sina framställda produkter permanent med glyceroltriheptanoat (GTH). Märkningen används inte i Sverige eftersom det inte finns någon bearbetningsanläggning i drift för närvarande som befattar sig med dessa typer av material. Uppmärkt material kan dock föras in från andra länder, varför detta ändå nämns här. T.ex. är det allvarligt om GTH återfinns i foder.

Märkning med GTH krävs inte i vissa sammanhang som t.ex. för flytande framställda produkter som är avsedda för biogas- eller komposteringsanläggningar, för biodiesel som framställts i enlighet med kapitel IV avsnitt 2.D i bilaga IV eller för förnybara bränslen som framställts av utsmält fett som framställts av kategori 2-material i enlighet med kapitel IV avsnitt 2 led J i bilaga IV.

SÄRSKILDA REGLER FÖR INSAMLING OCH BORTSKAFFANDE⁷²

Om den behöriga myndigheten genom det undantag som medges i artikel 19.1 a, b, c och e i förordning (EG) nr 1069/2009⁷³ tillåter bortskaffande av animaliska biprodukter, ska bortskaffandet uppfylla följande särskilda regler som anges i kapitel III i bilaga VI⁷⁴:

(Punkt 1-3 utelämnas här då de rör hur själva bortskaffandet, d.v.s. förbränningen/ nedgrävningen, ska gå till.)

---

⁷⁰ kap. 1 avsnitt 1 i bil. VI

⁷¹ I detta fall avses:

- Beskrivning av materialet och den djurart det kommer från.
- Materialets kategori.
- Mängden material.
- Materialets ursprungs- och avsändningsort.
- Avsändarens namn och adress.
- Mottagarens och/eller användarens namn och adress.

⁷² Art 15 i förordning (EU) nr 142/2011

För de material som berörs här ersätter dessa krav de tidigare nämnda och utgör minimikrav. I samband med att tillstånd medges enligt art 19 ställs krav på hur transporten ska gå till.

⁷³ För svenskt vidkommande rör det sig i huvudsak om sådan nedgrävning som omfattas av 2 kap. 23 och 25-26 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur. D.v.s. bl.a. nedgrävning av animaliska biprodukter i glesbygdsområden, samt begravnin av hästar och sällskapsdjur. Det rör sig även om nedgrävning eller bränning i samband med utbrott av anmälningspliktig sjukdom.

⁷⁴ Förordning (EU) nr 142/2011

4. Vid bortskaffande i enlighet med artikel 19.1 a, b, c och e i förordning (EG) nr 1069/2009 ska förflyttningen av animaliska biprodukter från ursprungsorten till platsen för bortskaffande ske på följande villkor:

- a) De animaliska biprodukterna transporteras i säkra, läckagefria behållare eller fordon.
- b) Lastning och lossning av de animaliska biprodukterna övervakas i tillämpliga fall av den behöriga myndigheten.
- c) Fordonets hjul desinficeras när det lämnar ursprungsplatsen.
- d) Behållare och fordon som används för transport av animaliska biprodukter rengörs och desinficeras noggrant efter det att de animaliska biprodukterna lossats.
- e) Lämplig eskort av fordonen samt läckagetestning och dubbel täckning tillhandahålls i tillämpliga fall.

Jordbruksverket har möjlighet att i vissa sammanhang⁷⁵ när det gäller kategori 3-material som avses i artikel 10⁷⁶ och när det gäller prover för forskning samt diagnostik och varuprover och visningsobjekt ställa särskilda villkor för transport.

Restprodukter från förbränning och samförbränning⁷⁷

Torra restprodukter, inbegripet stoft, ska transporteras och mellanlagras på ett sådant sätt att spridning i miljön förhindras, t.ex. i slutna behållare.

PRODUKTER SOM REGLERAS AV VISS ANNAN GEMENSKAPSLAGSTIFTNING⁷⁸

Insamling och förflyttning av animaliska biprodukter och därav framställda produkter för leverans till anläggningar för tillverkning av de framställda produkter som anges i artikel 33 ska utföras i enlighet med den gemenskapslagstiftning som anges i den artikeln.

Det rör sig om:

- a) Kosmetiska produkter enligt definitionen i artikel 1.1 i direktiv 76/768/EEG.
- b) Aktiva medicintekniska produkter för implantation enligt definitionen i artikel 1.2 c i direktiv 90/385/EEG.
- c) Medicintekniska produkter enligt definitionen i artikel 1.2 a i direktiv 93/42/EEG.
- d) Medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik enligt definitionen i artikel 1.2 b i direktiv 98/79/EG.
- e) Veterinärmedicinska läkemedel enligt definitionen i artikel 1.2 i direktiv 2001/82/EG.
- f) Läkemedel enligt definitionen i artikel 1.2 i direktiv 2001/83/EG.

Oanvänt material från sådana anläggningar ska bortskaffas i enlighet med den lagstiftningen.

Denna förordning ska dock gälla om det i den gemenskapslagstiftning som anges i artikel 33 inte fastställs villkor för kontroll av potentiella risker för människors och djurs hälsa i enlighet med målen för denna förordning.⁷⁹

---

⁷⁵ Enligt kap. I och IV i bil. VI i förordning (EU) nr 142/2011

⁷⁶ Detta rör produkter av animaliskt ursprung eller livsmedel som innehåller produkter av animaliskt ursprung, som inte längre är avsedda för användning som livsmedel, antingen av kommersiella skäl eller på grund av tillverkningsproblem eller förpackningsdefekter eller andra defekter som inte innebär någon risk för människors eller djurs hälsa.

⁷⁷ kap. I avsnitt 3 i bil. III i förordning (EU) nr 142/2011

⁷⁸ Art 33 och 34 i förordning (EG) nr 1069/2009

⁷⁹ Jordbruksverket ser över detta och kommer att ta fram ytterligare information.